

Zavod
Republike
Slovenije
za šolstvo

Ime in priimek ali šifra tekmovalca/-ke:

Letnik:

Mentor/-ica:

ŠOLSKO TEKMOVANJE S PODROČJA GEOGRAFIJE ZA SREDNJO ŠOLO 2022/2023

Tekmovalni skupini: Srednja šola A in Srednja šola B

Draga tekmovalka, dragi tekmovalec!

Veseli nas, da sodeluješ na tekmovanju v znanju geografije, kjer boš izkazal/-a svoje geografsko znanje in zmožnosti sklepanja ter argumentiranja.

Najprej zapiši svoje podatke ali prilepi svojo šifro v za to predvideni prostor.

Uporabljaš lahko kemični svinčnik ali nalivno pero, kompas, geotrikotnik ter barvice.

Naloge rešuj tako, da odgovore v sklopu A vpišeš v preglednico na ocenjevalnem obrazcu, odgovore v sklopu B pa čitljivo napišeš na predvidena mesta pri posamezni nalogi. Odgovore iz sklopa A bomo upoštevali le, če bodo zapisani v preglednici na ocenjevalnem obrazcu. Če se zmotiš, napačen odgovor prečrtaj in jasno zapiši novo rešitev.

Za reševanje nalog v sklopih A in B imaš na voljo 90 minut časa.

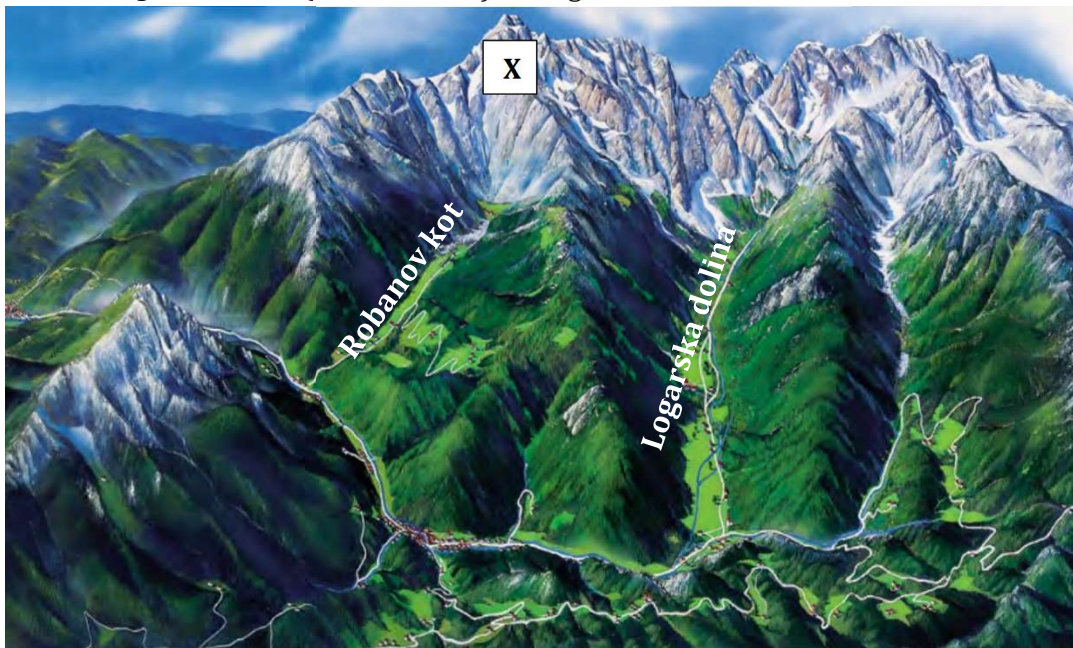
Želimo ti veliko uspeha.

Državna tekmovalna komisija

SKLOP A

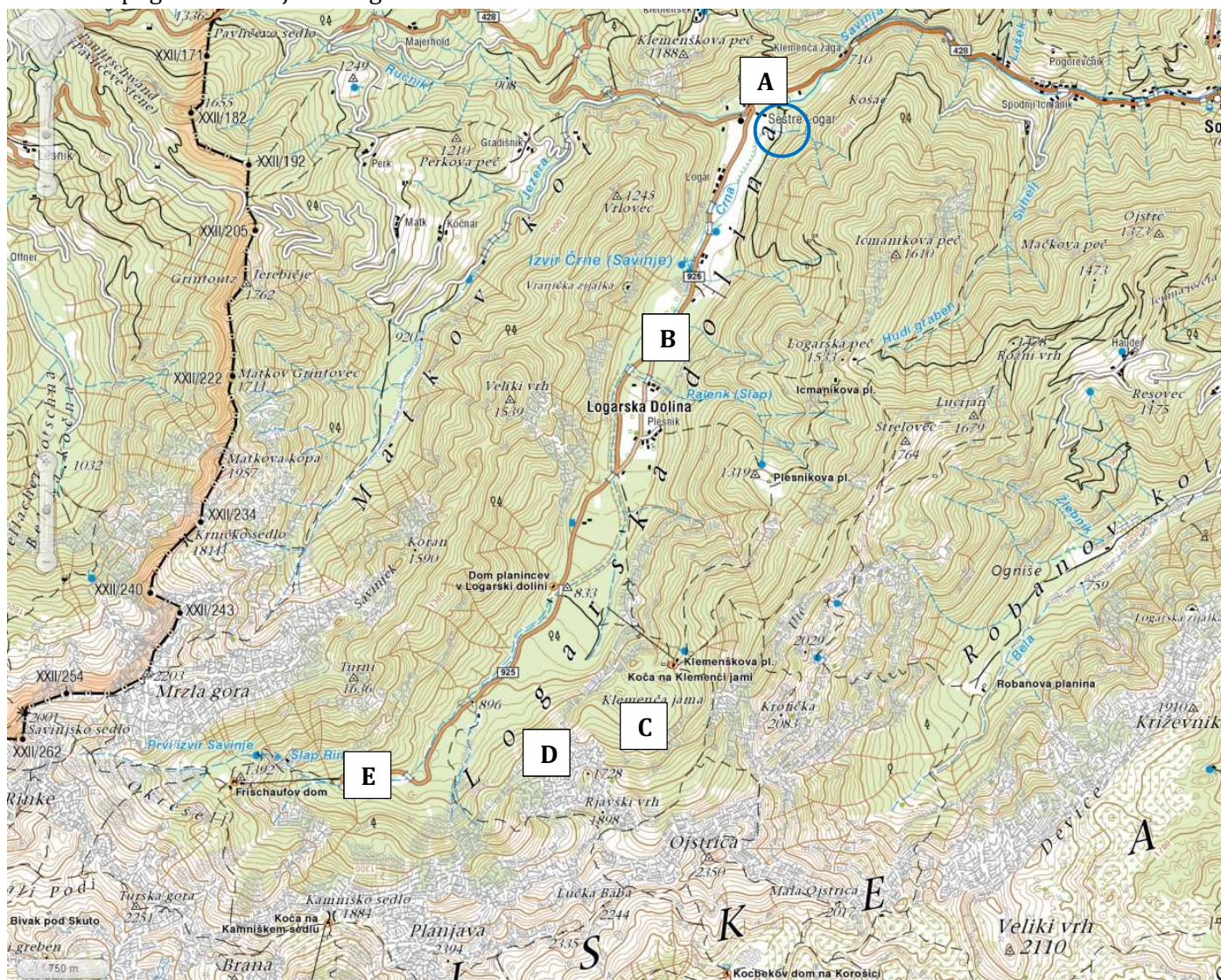
Pri nalogah od 1 do 20 izberi pravilni odgovor in črko pred njim zapiši na ocenjevalni obrazec.

Slika 1: Pogled s severa (z vrha Olševe) na Logarsko dolino

Vir: https://www.pzs.si/javno/novice/Dan_Alpske_konvencije2012/Dan_Alpske_konvencije-Logarska_dolina_pdf (citirano 6. 8. 2022).

Slika 2: Topografski zemljevid Logarske doline z okolico

Vir: http://www.geopedia.si/#T105_x471692_y137620_s14_b4 (citirano 6. 8. 2022).

1. S pomočjo slik 1 in 2 izberi trditvi, ki držita.

I Na območju Logarske doline in Matkovega kota ni slapov.

II Logarska dolina je stalno naseljena dolina.

III Zaradi neprepustnih kamnin so na območju večinoma stalni vodotoki.

IV Robanov kot leži vzhodneje kot Matkov kot.

- a) I in III.
- b) II in IV.
- c) I in IV.
- d) II in III.
- e) III in IV.

2. S pomočjo slik 1 in 2 poimenuj goro, ki je na sliki 1 označena s črko X.

- a) Ojstrica.
- b) Brana.
- c) Planjava.
- d) Mrzla gora.
- e) Veliki vrh.

3. S pomočjo slike 2 ugotovi, na kateri točki (A, B, C, D ali E) je bila posneta slika 3.

- a) A
- b) B
- c) C
- d) D
- e) E

4. Površje v Logarski dolini je bilo ledeniško preoblikovano. V kateri smeri je tekla Logarski ledenik?

- a) J→SZ
- b) JV→SZ
- c) Z→V
- d) JZ→SV
- e) S→J

Slika 3

Foto: Borut Stojilković, 2021.

5. Slika 4 je bila posneta na skrajnem severnem delu Krajinskega parka Logarska dolina, ki je na sliki 2 obkrožen z modro barvo. Katerega elementa pokrajine ni na njej?

- a) Vršaja.
- b) Erozijskega jarka.
- c) Pobočja.
- d) Huma.
- e) Podornih blokov.

6. Na sliki 4 vidimo tudi stožčasto akumulacijo, ki je označena s črko Z. Kaj je akumuliralo to gradivo in kdaj?

- a) Reka v holocenu.
- b) Hudourniški potok v holocenu.
- c) Veter v miocenu.
- d) Organizmi v morju v eocenu.
- e) Ledenik v pleistocenu.

7. Glede na slike 1–4, katera gospodarska panoga je najmanj verjetna za Logarsko dolino in njeno okolico?

- a) Turizem.
- b) Hmeljarstvo.
- c) Gozdarstvo.
- d) Govedoreja.
- e) Ovčjereja.

8. Katero od sedel ne leži v Kamniško-Savinjskih Alpah?

- a) Kokrsko sedlo.
- b) Korensko sedlo.
- c) Savinjsko sedlo.
- d) Jezersko sedlo.
- e) Kamniško sedlo.

Slika 4

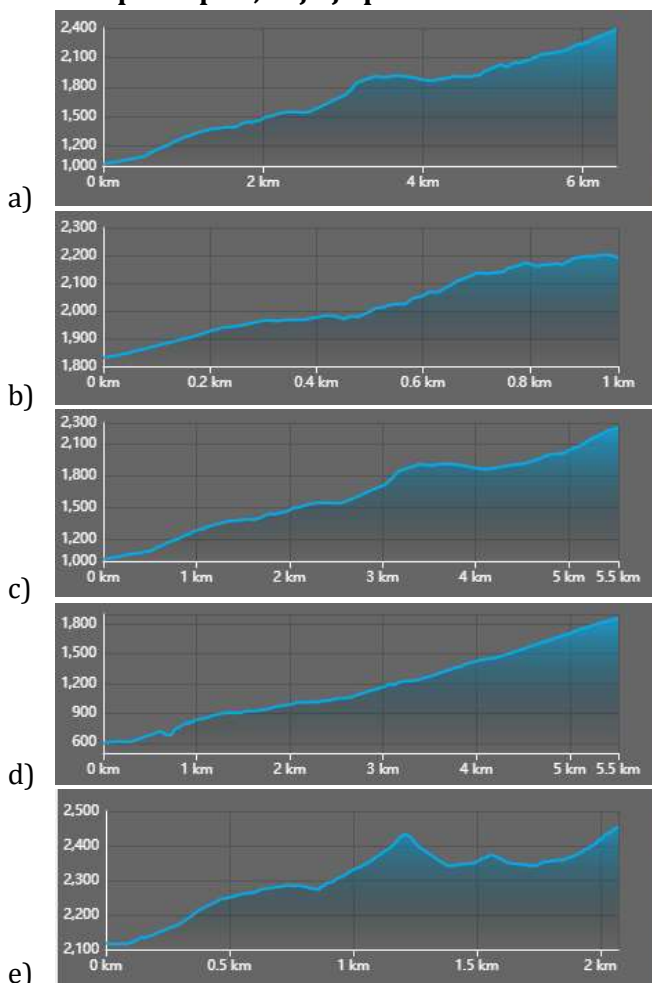

Foto: Borut Stojilković, 2021.

9. Logarska dolina d.o.o. se financira z vstopninami za motorna vozila, trženji produktov in storitev ter z razpisi. Čemu so v največji meri namenjena pridobljena finančna sredstva v tem (ter podobnih) parkih?

- Državi za organizacijo varstva narave.
- Dobičku podjetja s koncesijo.
- Upravljanju in infrastrukturnemu razvoju parka.
- Finančni pomoči lokalnemu prebivalstvu.
- Promociji parka in občine.

10. Branko je s parkirišča pod Slapom Rinka odšel na pohod na Planjavo. S pomočjo slike 2 izberi profil poti, ki jo je prehodil.

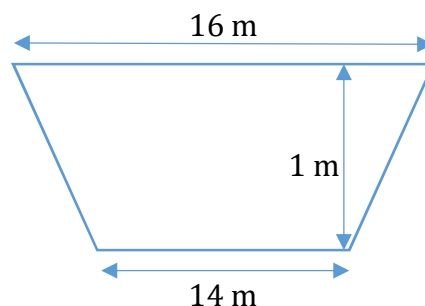
Vir: <https://mapzs.pzs.si/home/trails> (citirano 6. 8. 2022).

11. Katera trditev drži??

- Le Kamniško-Savinjske Alpe ležijo v celoti v Sloveniji.
- Karavanke in Kamniško-Savinjske Alpe ležijo v celoti v Sloveniji.
- Julijske Alpe in Karavanke ležijo v Sloveniji, Avstriji in Italiji.
- Karavanke ležijo na meji Slovenije z Avstrijo, Julijske Alpe pa le v Sloveniji.

e) Nobena od Alpskih pokrajin ne leži le v Sloveniji.

Slika 5: Skica prereza struge

12. Stanka je pri terenskem delu merila pretok Savinje, ki v njenem domačem kraju teče s hitrostjo 2 m/s. S pomočjo skice na sliki 5 izračunaj, kolikšen pretok je izmerila.

- 30 m³/s.
- 45 m³/s.
- 60 m³/s.
- 90 m³/s.
- 324 m³/s.

13. Stanka je s kanujem želela preveslati z levega brega Savinje na desni breg. S kanujem se je postavila pravokotno na tok Savinje, ki je široka 20 m. V tej smeri je veslala s hitrostjo 2,0 m/s, Savinja pa jo je zanašala vzdolž toka s hitrostjo 3,0 m/s. Kolikšno pot je Stanka preplula, da je dosegla nasprotni breg?

- 10 m.
- 20 m.
- 30 m.
- 36 m.
- 1300 m.

14. Kaj označujeta kartografska simbola na slikah 6 in 7?

Slika 6

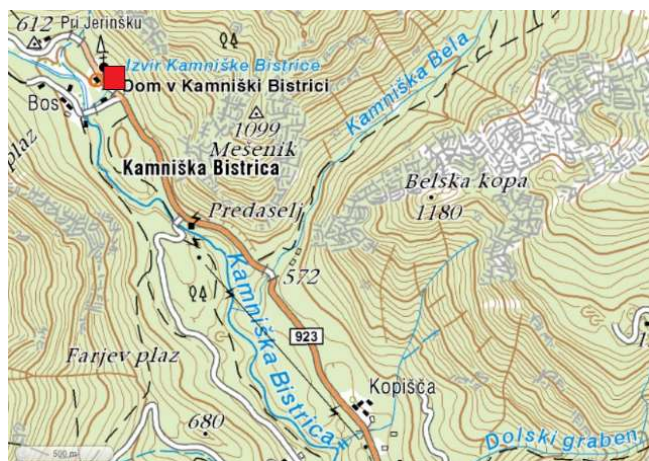
Slika 7

Vir: <https://www.gov.si/> (citirano 6. 8. 2022).

a) Državno mejo.	Skalovje.
b) Suho strugo.	Vršaj.
c) Stalen vodotok.	Rečno teraso.
d) Občasen suh vodotok.	Previsno steno.
e) Zaščitni zid.	Prelom.

Slika 8

Vir: <http://www.geopedia.si/> (citirano 6. 8. 2022).

15. Na topografskem zemljevidu na sliki 8 manjka simbol v rdečem okvirčku, označena pa sta že dom v Kamniški Bistrici in versko obeležje. Kateri od spodnjih je najbolj ustrezen?

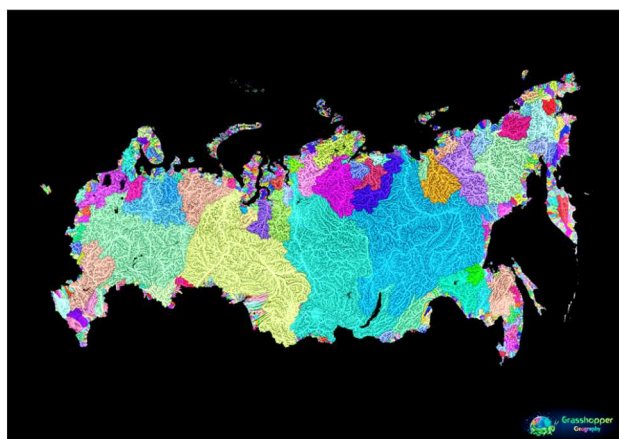
- a) b) c) d) e)

Vir: Vlada RS. URL: <https://www.gov.si/> (citirano 6. 8. 2022).

16. Izračunaj, kolikšna je ekvidistanca med plastnicami na zemljevidu na sliki 8.

- a) 5 m.
b) 10 m.
c) 20 m.
d) 50 m.
e) 100 m.

Slika 9

Vir: <https://bigthink.com/> (citirano 6. 8. 2022).

17. Kaj prikazuje zemljevid na sliki 9?

- a) Porečja.
b) Plinovode.
c) Cestno omrežje.
d) Tokove selitev.
e) Etnične skupine.

Slika 10

Vir: <https://en.wikipedia.org/> (citirano 6. 8. 2022).

18. Premagovanje vodnih prometnih ovir je pomembna naloga številnih poklicev. V letu 2022 so na Hrvaškem odprli most, ki povezuje celinsko Hrvaško z enim od njenih polotokov. Kateri polotok je to?

- a) Istra.
b) Cres.
c) Zrče.
d) Zadar.
e) Pelješac.

19. Kako se imenuje država, ki leži v neposredni bližini mostu na sliki 10, in je tudi nasprotovala njegovi gradnji, saj ima v bližini pristanišče Neum?

- a) Črna gora.
b) Srbija.
c) Bosna in Hercegovina.
d) Severna Makedonija.
e) Kosovo.

20. Kateri je bil glavni razlog za nasprotovanje gradnji mostu na sliki 10 s strani najbližje sosednje države?

- a) Dubrovnik ne bo več tako izoliran in ga bo oblegalo še več turistov.
b) V primerjavi s podmorskim tunelom je bila zaradi okoljskih standardov njegova gradnja predraga.
c) Bosna in Hercegovina se boji, da bo njihova država odrezana od svetovnega morja ter da bo večjim ladjam onemogočena plovba do njihovega pristanišča.
d) Most bo vplival na povečanje kulturnega izključevanja v vseh državah v okolici prav tako pa bo s konstrukcijo onesnaževal ranljiv živi svet v morju.
e) Po ocenah bi bila Črna gora ekonomsko oškodovana, saj bi se cestni prometni tokovi usmerili stran od nje.

SKLOP B

21. Zaradi pomanjkanja vode se je v poletju 2022 v Sloveniji zgodila naravna nesreča večjih razsežnosti, ki je izrazito vplivala na biodiverzitetu in kmetijstvo. Njene posledice so prikazane na sliki 11. V katerih pokrajinah Slovenije je bila ta nesreča najbolj obsežna? Dopolni poved. **(1 točka)**

V _____ pokrajinah Slovenije.

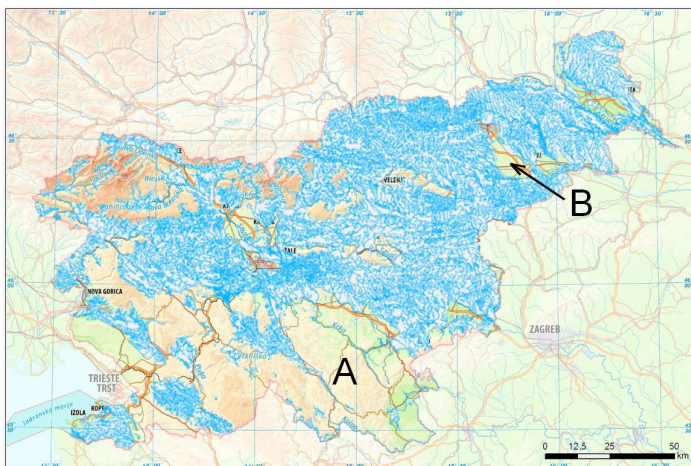
Slika 11

Vir: <https://www.rtvsllo.si/> (citirano 6. 8. 2022).

22. Glede na sliko 12 navedi glavni vzrok, da na območjih, označenih s črkama A in B, ni rečne mreže. **(1 točka)**

Slika 12: Rečna mreža v Sloveniji

Vir: <https://eucbeniki.sio.si/geo9/2603/index7.html> (citirano 18. 5. 2022).

Pojasnilo za območje A: _____

Pojasnilo za območje B: _____

23. Podzemna voda je glavni vir pitne vode v Sloveniji. Kateri je najpomembnejši vzrok za to? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom. **(1 točka)**

- a) Slovenija ima premalo padavin za dovolj stalnih izvirov pitne vode.
- b) Največja mesta so na podnih ravninah, kjer je glavni vir pitne vode podtalnica.
- c) Razgiban relief preprečuje gradnjo vodovodnih sistemov iz drugih virov.
- d) Čista podzemna voda je primerna za pitno vodo in to brez vsakršne fizikalne ali kemijske obdelave.

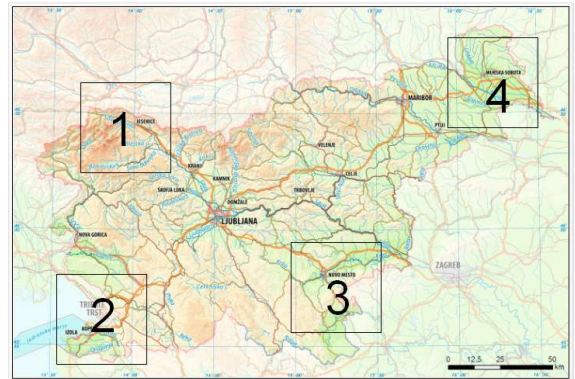
24. Jezera imajo velik pomen za naravo in človeka. Pojasni dva različna pozitivna vpliva jezer na naravo in dva različna pozitivna vpliva jezer na človeka. **(2 točki)**

	Narava	Človek
Pozitiven vpliv jezer na		
Pozitiven vpliv jezer na		

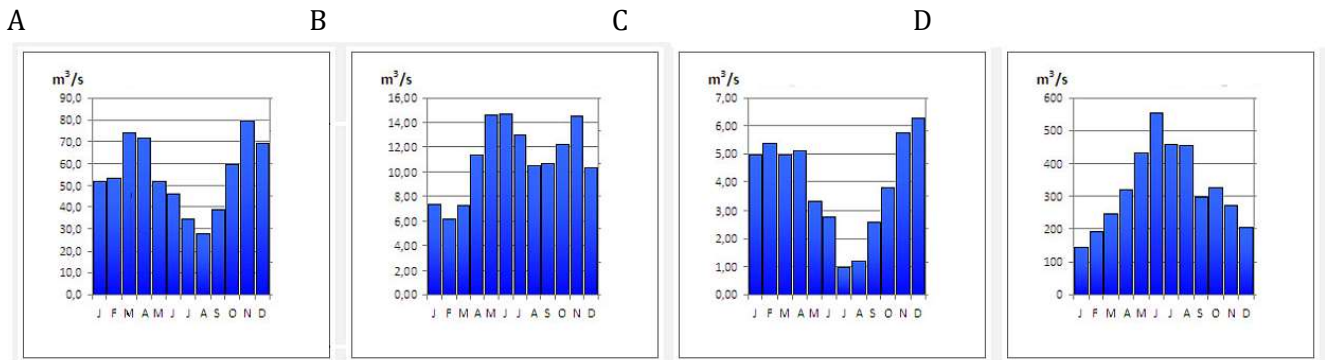
25. Glede na sliko x, pravilno razvrsti hidrograme rek A, B, C in D glede na območja, ki so označena s števkami 1, 2, 3 in 4. (2 točki)

Za št. 1 je značilen hidrogram reke, označen s črko ____.
 Za št. 2 je značilen hidrogram reke, označen s črko ____.
 Za št. 3 je značilen hidrogram reke, označen s črko ____.
 Za št. 4 je značilen hidrogram reke, označen s črko ____.

Slika 13

Vir: <https://eucbeniki.sio.si/geo9/2603/index7.html> (citirano 18. 5. 2022).

26. Oceane in svetovna morja ogrožajo številne nevarnosti. Razvrsti dejavnike stresa, ki ogrožajo oceane, s števkami od 1 do 5, in sicer od najvplivnejšega/najbolj pomembnega (s številko 1) do najmanj vplivnega/najmanj pomembnega (s številko 5). (1 točka)

- ___ Svetlobno onesnaževanje.
- ___ Ribolov.
- ___ Naraščanje kislosti oceanov.
- ___ Ladijski promet.
- ___ Dvig temperature.

27. Vzročno-posledično pojasni ključni dejavnik/proces, zakaj se bo zaradi globalnega segrevanja povečal delež slane vode na Zemlji. (1 točka)

28. Člen 70. a v Ustavi RS Slovenije opredeljuje pravico do pitne vode. Obkroži odgovor, kaj ta člen določa. (1 točka)

- a) Da so javni vodni viri tržno blago.
- b) Da mora država zagotavljati pitno vodo po vodovodih vsem prebivalcem Slovenije.
- c) Da so vodni viri javno dobro in niso tržno blago.
- d) Določa izjeme, kateri javni vodni viri se lahko privatizirajo.

29. Med navedenimi trditvami obkroži tiste, ki držijo.

(1 točka)

- a) Zemlja je vodni planet, saj skoraj 81 % njene površine prekriva voda.
- b) V hidrosferi se voda pojavlja v treh agregatnih stanjih.
- c) 97,5 % vode v hidrosferi je sladke.
- d) Največ sladke vode je shranjene v ledenih pokrovi, ledenikih in snežiščih.
- e) Kroženje vode med svetovnim morjem, ozračjem in svetovnim morjem imenujemo veliki vodni krogotok.
- f) Kakovost površinskih voda določamo z analizo kemijskega in ekološkega stanja vode, pri podzemni vodi namesto ekološkega stanja ocenjujemo količinsko stanje vode.

30. Glede na spodnji zemljevid ustrezno poimenuj porečja s številkami 7, 8, 12, 23 in 25.

(2 točki)

Slika 14

Vir: <https://www.grida.no/resources/5645> (citirano 18. 5. 2022).

Porečje št. 7: _____

Porečje št. 8: _____

Porečje št. 12: _____

Porečje št. 23: _____

Porečje št. 25: _____

31. Pojasni dve pomembni vlogi obrečnega močvirja (poplavne ravnice) kot vrste mokrišča za lokalni ekosistem.

(2 točki)

Pojasnilo 1: _____

Pojasnilo 2: _____

32. Pojasni, zakaj je arteška voda ali ujeta podtalnica manj podvržena onesnaženju kot druge vrste podtalnic.

(1 točka)

Pojasnilo: _____

33. Poplave imajo poleg negativnih posledic tudi nekatere dobre. Navedi dva primera pozitivnih posledic oz. pozitivnih učinkov rečnih poplav. (1 točka)

Primer 1: _____

Primer 2: _____

34. Pedogenetske procese delimo v štiri večje skupine. Opisane pedogenetske procese, ki so zapisani pod črkami A, B, C, D in E, umesti v ustrezno skupino v preglednici. (2 točki)

- A) Podvodna erozija.
- B) Razgradnja organskih snovi in ogljika zaradi bakterij.
- C) Sulfidizacija, kjer pride do mineralne pretvorbe sulfidov, prevladujoč končni produkt je najpogosteje pirit (FeS_2).
- D) Mineralne in biogene snovi v podvodnih prsteh (npr. drobci školjk).
- E) Prodiranje ene snovi v drugo, prodiranje kisika in premeščanje različnih delcev po horizontih.

Skupina pedogenetskega procesa	Črka opisa procesa
Pedogenetski priliv	
Pedogenetski odliv	
Premeščanje	
Preoblikovanje	

35. Preberi besedilo in odgovori na vprašanja.

Leta 2000 je Mednarodna hidrografska organizacija sprejela odločitev o razdelitvi svetovnega morja na pet oceanov, in sicer Tihi, Indijski, Atlantski, Arktični in Antarktični ali Južni ocean. Tako je štirim oceanom iz leta 1953 dodala še Antarktični ali Južni ocean.

Vir: Perko, D., 2006. Koliko je oceanov. Geografski vestnik, 78(2).

a) Kateri je bil glavni vzrok, da je omenjena organizacija sprejela zapisano odločitev? (1 točka)

b) Po katerem vzporedniku poteka meja med Južnim ali Antarktičnim oceanom na eni strani ter Tihim, Atlantskim in Indijskim oceanom na drugi strani? (1 točka)

36. Izumrtje koral (koralnjakov) bi omenilo konec koralnih grebenov. Navedi dve posledici, ki bi jih imel ta pojav za človeka. (1 točka)

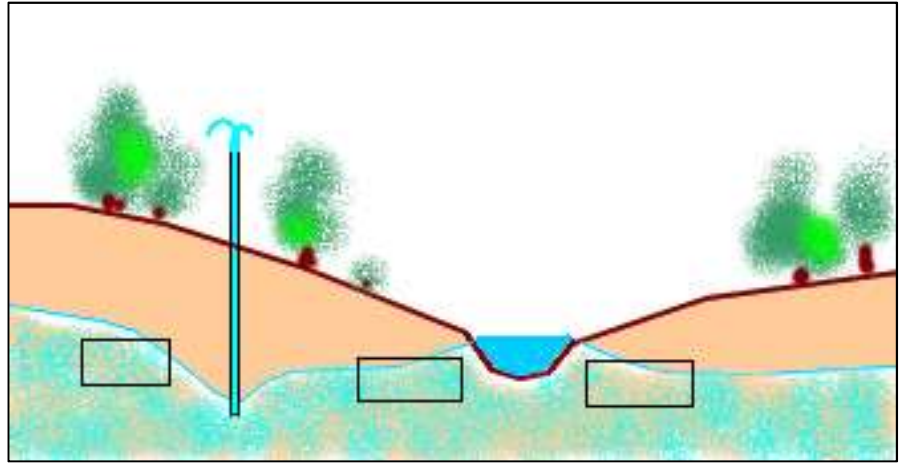
Posledica 1: _____

Posledica 2: _____

37. Pojasni povezavo med večanjem količine oz. koncentracije CO_2 v ozračju in večanjem krhkosti koralnjakov oz. njihovega skeleta. (1 točka)

38. Oglej si sliko 15 in na njej označi:

- a) s črko A kompresijski lijak. **(1 točka)**
- b) smer oz. nagib podzemne vode v treh okvirjih. **(1 točka)**

Avtor: A. Polšak, 2022.

39. Dvojno jezero je primer jezera v Dolini Triglavskih jezer, ki ni več okoljsko neobremenjeno. Navedi dva poglavitna vzroka, da jezero ni več v prvotnem, naravnem stanju. **(1 točka)**

Razlog 1: _____

Razlog 2: _____

40. Fliš je skladovnica več vrst oz. plasti kamnin, ki gradi večji del slovenske obale. Napiši tri ključne kamnine, ki gradijo fliš. **(1 točka)**

- _____,
- _____ in
- _____.

41. Kraški vodonosniki so izredno ranljivi za onesnaževanje. Pojasni dva vzroka za to. **(1 točka)**

Pojasnilo vzroka 1: _____

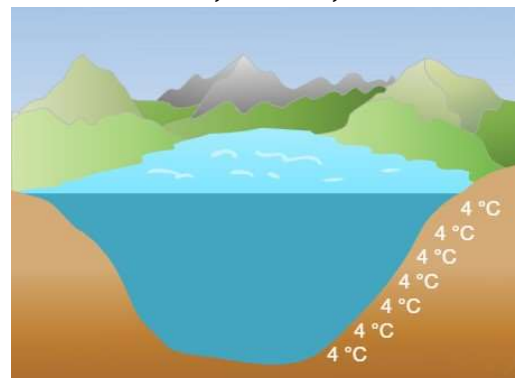
Pojasnilo vzroka 2: _____

42. S pomočjo slike 16 reši spodnji nalogi.

- a) Napiši, v katerem oz. katerih letnih časih se pojavi narisana situacija v jezeru. **(1 točka)**

- b) Vzročno-posledično pojasni, kakšen pomen ima za življenje organizmov v odah dejstvo, da je voda pri približno 4°C najgostejša. **(1 točka)**

Slika 16: Kroženje vode v jezeru

Vir: <https://eucbeniki.sio.si/geo1/2521/index.html> (citirano 18. 5. 2022).

Zavod
Republike
Slovenije
za šolstvo

Ime in priimek ali šifra tekmovalca/-ke:

Letnik:

Mentor/-ica:

OCENJEVALNI OBRAZEC

ŠOLSKO TEKMOVANJE S PODROČJA GEOGRAFIJE ZA SREDNJO ŠOLO 2022/2023

Tekmovalna skupina: Srednja šola A in Srednja šola B

SKLOP	NALOGA	MOŽNO ŠT. TOČK	ODGOVOR
A	1.	1	
	2.	1	
	3.	1	
	4.	1	
	5.	1	
	6.	1	
	7.	1	
	8.	1	
	9.	1	
	10.	1	
	11.	1	
	12.	1	
	13.	1	
	14.	1	
	15.	1	
	16.	1	
	17.	1	
	18.	1	
	19.	1	
	20.	1	

SKLOP	NALOGA	MOŽNO ŠT. TOČK	DOSEŽENO ŠT. TOČK
B	21.	1	
	22.	1	
	23.	1	
	24.	2	
	25.	2	
	26.	1	
	27.	1	
	28.	1	
	29.	1	
	30.	2	
	31.	2	
	32.	1	
	33.	1	
	34.	2	
	35. a	1	
	35. b	1	
	36.	1	
	37.	1	
	38. a	1	
	38. b	1	
	39.	1	
	40.	1	
	41.	1	
	42. a	1	
42. b	1		